

GUÍA DIDÁCTICA

Orientacións para o profesorado

I - INTRODUCCIÓN

“Xeografía de Galicia: Accidentes xeográficos” é unha das unidades didácticas creadas por José M. Boo nunha licenza por actividades de formación para o curso 2013-14 outorgada pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia. É a primeira de 4 unidades destinadas a cubrir na súa totalidade os aspectos do currículo que atinxen á xeografía de Galicia: relevo, ríos, vexetación, fauna, clima, poboación, economía, goberno, símbolos e tradicións de Galicia.

II - DESTINATARIOS

Vai dirixida fundamentalmente a alumnado do 3º ciclo de Educación Primaria, aínda que pode ser perfectamente aproveitable por profesorado de 1º ciclo da Educación Secundaria como material de repaso e/ou apoio-reforzo.

III - CONTIDOS - COMPETENCIAS

UNIDADE 1: ACCIDENTES XEOGRÁFICOS

Zonas de relevo – Principais serras e montañas – As chairas – As costas – Rías e cabos – Os ríos – Principais ríos e encoros - A vida nas zonas de montaña, de chaira e de costa – As paisaxes de montaña, chaira e costa.

Abrangue ademais dos contidos de xeografía; contidos de lingua inglesa, lingua

galega e matemáticas. As competencias básicas serían:

Coñecemento e interacción co mundo físico

- Garántense a través dos diversos contidos que se desenvolven ó longo da unidade.

Competencia Social e Cidadá

- Valorar a necesidade de facer un uso sustentable da auga.
- Asumir a nosa responsabilidade individual e colectiva na protección do medio natural.

Tratamento da información e competencia dixital

- Analizar e interpretar gráficas e mapas.
- Consultar información na WWW.

Comunicación lingüística

- Definir termos relacionados co medio físico de Galicia.

Aprender a aprender

- Resumo e consolidación dos contidos traballados.
- Reflexionar sobre o aprendido.
- Repasar os contidos traballados e autoavaliar as aprendizaxes.

Competencia artística e cultural

- Apreciar a diversidade do noso patrimonio natural e promover a súa conservación e protección.

Autonomía e iniciativa persoal

- Sopesar cal é a opción correcta entre diversas posibilidades.
- Facer deducións a partires da información traballada.

Competencia matemática

- Comprender a escala de representación dun mapa.
- Aplicar razoamentos matemáticos para comprender e comparar a representación de valores en distintos tipos de gráficos.

IV - TEMPORALIZACIÓN

A unidade está pensada para ser traballada nunhas 4 sesións de 50 minutos, polo que se levamos ó alumnado á aula de informática unha vez por semana teríamos cuberto arredor dun mes de traballo.

V - ESTRUCTURA DA UNIDADE

A unidade divídese en 6 apartados básicos: zonas de relevo, ríos, cabos, rías, relevo e web. Excepto nos menús web e inicio, cada un dos apartados conta con zona de contidos, mapa conceptual, actividades, actividades en inglés, galería de imaxes e repaso.

Cando se abre a páxina principal temos acceso á barra de menús:

5.1.- Menú Inicio.

Despregando este menú teremos acceso para amosar a portada da páxina de inicio e a unha serie de documentos en PDF como este mesmo que está vostede lendo. Para repregar o menú basta con facer clic de novo sobre o botón.

5.2.- Menú Web.

Neste menú temos acceso a unhas páxinas nas que atoparemos enlaces a sitios web con xogos interactivos en liña relacionados coa temática da unidade e tamén a vídeos diversos. Para usar este menú é preciso dispor de conexión a Internet.

5.3.- Resto de menús.

Despregando estes menús aparecerán os seguintes submenús:

- **Contidos.**

Neste apartado o usuario pode consultar a información necesaria para logo realizar as actividades. Ábrese na xanela principal e podemos escoller entre o formato libro:

Galicia está situada no noroeste de España.

Os seus límites son:

Norte: Mar Cantábrico.

Sur: Portugal.

Leste: Asturias e Castela-León.

Oeste: Océano Atlántico.

O noso relevo é moi variado, e podemos diferenciar dúas zonas:

- **A zona costeira.** Son as terras bañadas polo Océano Atlántico e o Mar Cantábrico. Está formada por vales, chairas e serras de pouca altitude. A costa é moi irregular, e abundan os cabos, cantís, preciosas praias e; como non, o máis característico da nosa costa que son as rías. As rías son vales fluviais inundados polo mar, polo que en cada unha delas desemboca un río. A máis grande é a Ría de Arousa. Na nosa costa tamén está a Punta Estaca de Bares, que é o sitio máis ó norte de toda España.

- **A zona interior.** Son terras que están separadas do mar polas serras setentrionais e as serras centrais. Aquí tamén atopamos vales e chairas, ademais de depresións e serras con montañas máis altas.

Nas páxinas seguintes aparecen, en vermello as serras e en azul os picos.

No que basta con achegar o rato ó borde dereito ou esquerdo das páxinas e facer clic para pasar de páxina.

Para aqueles navegadores que non soporten este tipo de formato (como IE) temos a opción de escoller "HTML" para abrir unha páxina clásica:

Tanto un coma outro tipo de información, abrírase sempre na xanela principal debaixo da barra de menús.

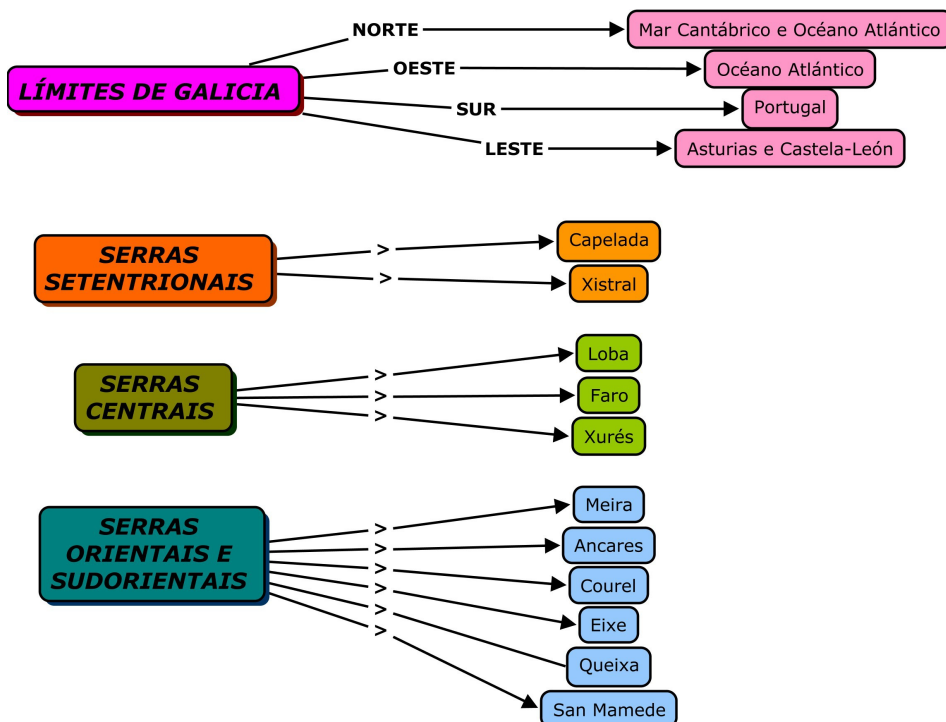
Como sabedes, un cabo é unha pequena porción de terra que entra no mar, sobre todo se a súa presenza afecta ás correntes mariñas. Galicia, debido á súa costa moi recortada, presenta moitos destes accidentes xeográficos. No mapa da dereita preséntanse algúns dos máis importantes:

Outros accidentes xeográficos que debedes coñecer:

- Mapa conceptual.

Aparecerá na xanela principal un esquema-resumo coa distribución e relacións entre os contidos que se traballan en cada un dos apartados:

- Actividades.

Abrirase unha actividade ou un paquete de actividades Ardora que versarán sobre os contidos previamente expostos. Este paquete abrirase sempre nunha nova xanela ou pestana para que os usuarios poidan minimizalo e ter acceso rápido á información dos contidos que estará nun segundo plano na xanela principal. O manexo da contorna é fácil e intuitivo:

The screenshot shows the 'Relevo de Galicia' activity interface. The title bar at the top is blue and contains the text 'Relevo de Galicia' and 'Serras e Montes'. Below the title bar, on the left, is a 'Ligazóns' (Links) menu with a grid of 15 numbered buttons (1-15). The main area is titled 'Actividade 2' and contains a map of Galicia. To the right of the map are four sentences with dropdown menus for completion: 'Galicia está situada no [nordeste] de España.', 'Galicia limita ó norte co [Mar Cantábrico].', 'Galicia limita ó leste con [A Coruña].', and 'Galicia limita ó oeste co [Mar Cantábrico].'. To the right of the map area is a 'VERIFICACIÓN' (Verification) section with a 'ACERTOS' (Corrects) counter showing '0/12' and a 'PECHAR' (Close) button. At the bottom of the interface are navigation buttons: 'ACTIVIDADE ANTERIOR' (Previous Activity), 'ACTIVIDADE SEGUINTE' (Next Activity), and a central button with a question mark. Red arrows and boxes highlight various elements: the title bar, the links menu, the map area, the verification section, and the navigation buttons.

Relevo de Galicia
Serras e Montes

TÍTULO E SUBTÍTULO

ENUNCIADO

PECHAR

Ligazóns

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15

ENLACES ÁS DISTINTAS ACTIVIDADES DO PAQUETE

Actividade 2

Completa as oracións escollendo as palabras apropiadas.

Galicia está situada no [nordeste] de España.

Galicia limita ó norte co [Mar Cantábrico].

Galicia limita ó leste con [A Coruña].

Galicia limita ó oeste co [Mar Cantábrico].

ÁREA DE TRABALLO DA ACTIVIDADE

VERIFICACIÓN

ACERTOS:
0/12

INTENTOS E ACERTOS

ACTIVIDADE ANTERIOR

José M. Boo - 2014

ACTIVIDADE SEGUINTE

Cando abrimos un paquete aparece a actividade 1. Poderemos acceder rapidamente a cada unha das actividades do paquete mediante o menú de ligazóns da parte superior esquerda. Coas frechas das esquinas inferiores esquerda e dereita avanzaremos ou retrocederemos unha actividade, incluso se a que temos en pantalla non está rematada.

Algunhas actividades como os puzzles rematan automaticamente cando todo está correcto; noutras como a da imaxe, o usuario realiza as operacións necesarias na área de

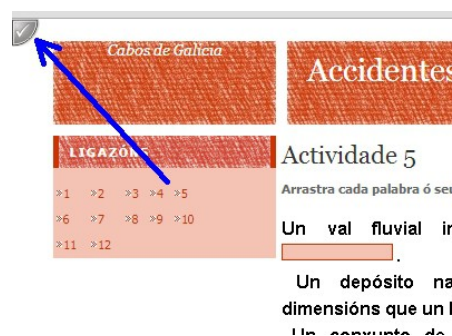
traballo e cando cre que todo está correcto pulsará no botón de verificación, momento no que aparecerá unha mensaxe indicando se está ben resolta ou non.

Outras actividades (moi poucas; só xogos de memoria) están limitadas por tempo; se o usuario non as remata no tempo estipulado e desexa repetilas, bastará con pulsar o número correspondente no recadro de ligazóns.

A frecha da esquina superior dereita serve para saír e pechar a pestana ou o navegador, pero funcionará ou non dependendo do tipo de navegador que esteamos usando ou de como o teñamos configurado. (Ver documento técnico)

Con respecto ás actividades en si mesmas, a maioría traballan os contidos que se presentan no libro ou na páxina HTML da sección de contidos. As últimas catro ou cinco actividades do paquete traballan contidos de lingua e matemáticas relacionados co tema que se está traballando (gramática, ortografía, problemas...), o que confire un carácter máis globalizado ó traballo. En todo momento o usuario terá acceso ó menú de ligazóns ou as frechas de avance ou retroceso para saltarse calquera das actividades se non é de interese.

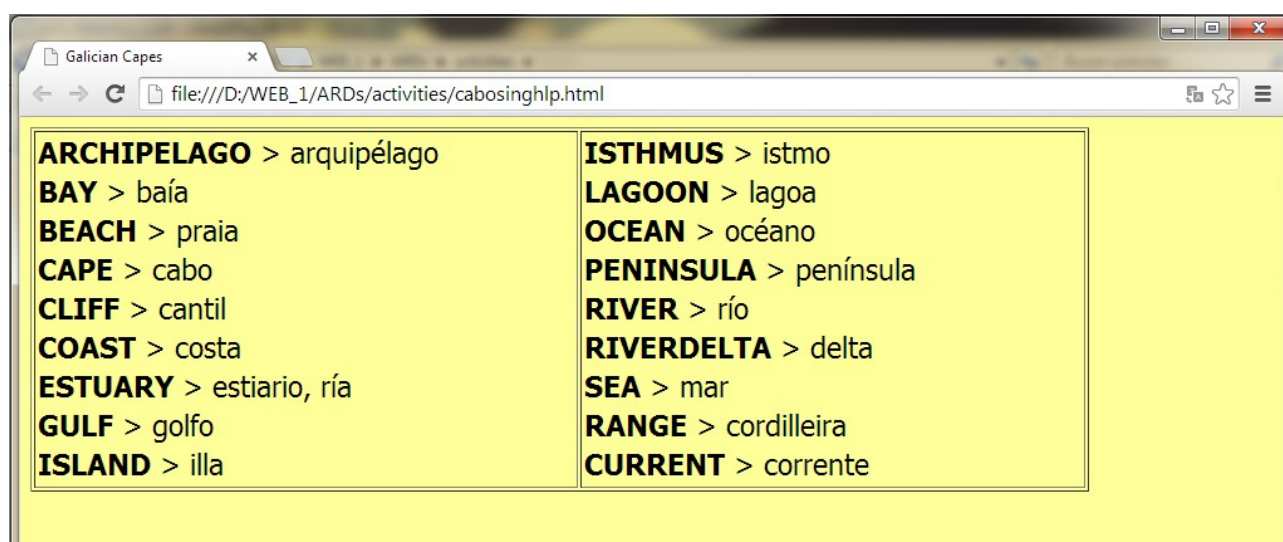
Unha vez rematadas as actividades, o docente pode acceder a un amplo resumo sobre a avaliación das mesmas facendo clic na pequena icona da parte superior esquerda:

A descrición e manexo dos diferentes tipos de actividades está explicado con detalle no documento “manual do usuario”, accesible desde o menú “Inicio”.

- Activities.

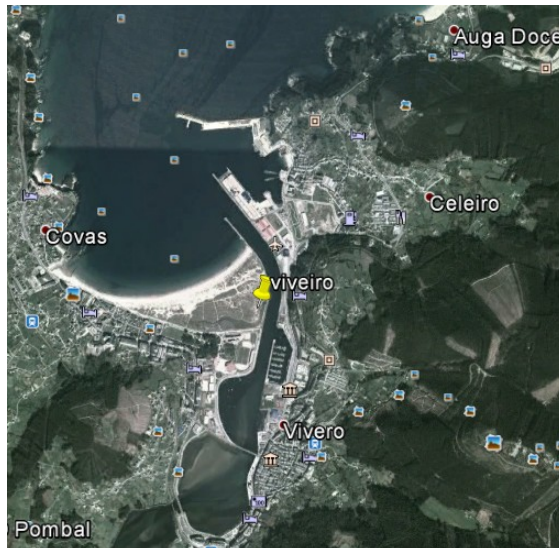
Como no apartado anterior, abrírase un paquete de actividades Ardora, esta vez actividades en lingua inglesa, relacionadas co tema a traballar nese momento. Sería conveniente que o/a docente tivera previamente expostas na pizarra a tradución dalgunhas palabras que non son moi usuais (chemicals, smelting...). De todas maneiras a maioría desas actividades contan cunha páxina de axuda que se abre de forma automática nunha nova pestana cando o usuario comete algún erro e na que atopará toda a información necesaria para solucionar correctamente a actividade:

Ó igual que no apartado anterior, a descrición e manexo dos diferentes tipos de actividades está explicado con detalle no documento "manual do usuario", accesible desde o menú "Inicio".

- Google Earth.

Se temos instalado este software gratuito, ó premer no elemento de menú correspondente abrírase un cadro de diálogo para poder descargar un arquivo con extensión KMZ. Se gardamos o arquivo no noso equipo e posteriormente facemos dobre clic sobre o mesmo, abrírase o programa e levaranos directamente a unha zona de Galicia relacionada co accidente xeográfico que estamos a traballar. (Ver documento técnico para máis información)

- Repaso.

Unha vez traballadas as actividades, neste apartado pode accederse a unha serie de preguntas tipo test para avaliar o aprendido e/ou afianzar coñecementos:

Marca a resposta ou respostas que consideres correctas para cada pregunta.

Cidades costeiras que teñen un gran número de habitantes poden ser:

- ☐ A Coruña
- ☐ Cee
- ☐ Corcubión
- ☐ Ribadeo
- ☐ Viao
- ☐ Viveiro

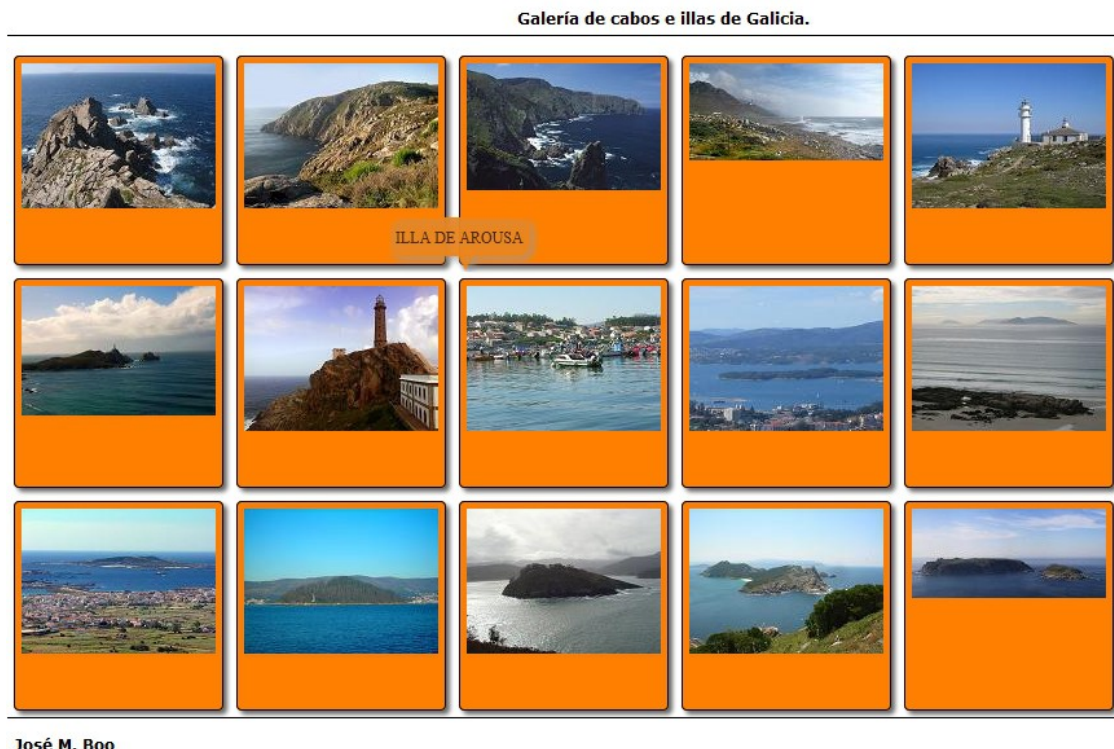
INTENTOS

0

?

- Galería.

Desde esta opción do menú accederemos a unha páxina na que se presentan unha serie de fotografías en miniatura:

Cando situamos o rato enriba dunha delas, aparece unha breve descrición da mesma:

Facendo clic nunha das miniaturas, expandirase a fotografía, e o usuario terá acceso a unha serie de funcións:

Na parte superior dereita temos os botóns para pechar a imaxe ampliada e volver á páxina de miniaturas, avanzar á seguinte imaxe ampliada ou retroceder á anterior.

Na parte inferior dereita temos unha frecha que desprega un texto na base da imaxe amosando comentarios sobre a mesma, curiosidades, etc. Pulsando outra vez na frecha ocultaremos o texto.

Na parte inferior esquerda aparece o título da imaxe ou descrición do que representa.

José M. Boo - Xuño 2014